РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН
за изменение и допълнение на
Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя

§ 1. Заглавието на закона придобива вида:
"Закон за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя и гарантиране на начислени, но неизплатени трудови възнаграждения".

§ 2. В член 1 се добавя нова точка 4 със следното съдържание:
"4. условията, при които се поражда правото на работниците и служителите на гарантирани вземания, произтичащи от трудови правоотношения и реда на тяхното изплащане при забавянето им от страна на работодателя съгласно Глава шеста.".

§ 3. В член 3 се добавя нова точка 3 със следното съдържание:
"3.Трудови възнаграждения по индивидуални и колективни трудови договори и парични обезщетения дължими от работодателя по Глава шеста" .

§ 4. В член 4 се добавя нова алинея 3 със следното съдържание:
"(3.) Право на гарантирани вземания по този закон имат и работниците и служители по Глава шеста, когато са били в трудово правоотношение с работодателя не по-малко от девет месеца в последната календарна година преди неговото прекратяване.".

§ 5. В член 7 в края на изречението след думите " по чл.6" се поставя запетая и се добавя текста:" , както и на тези по Глава шеста, когато :".

§ 6. В член 25 се прави следното допълнение:
След думите "Гарантираните вземания по" се добавя текста : "чл.3 т.1 и т.2 от".

§.7 Добавя се нова Глава шеста със следното съдържание:

"Глава шеста

ПРАВО И РАЗМЕР НА ГАРАНТИРАНИТЕ ВЗЕМАНИЯ НА РАБОТНИЦИ И СЛУЖИТЕЛЯ, КОГАТО РАБОТОДАТЕЛЯ НЕ Е ОБЯВЕН В НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ. ПРОЦЕДУРА ПО ИЗПЛАЩАНЕТО ИМ.

Чл.33.Право на гарантирани вземания по този закон имат и работниците и служители отговарящи на изискванията на чл.4, ал.3 , коти са имали трудови правоотношения с работодател отговарящ на условия та по чл.2, който не е обявен в несъстоятелност но имат начислени и неизплатени повече от три работни заплати и са прекратили трудовите си правоотношение с работодателя на основание чл.327, ал.1, т.2 от Кодекса на труда.

Чл.34. Размерът на гарантираните вземания е последните три начислени, но неизплатени месечни трудови възнаграждения и парични обезщетения през последните 3 календарни месеца преди заповедта за прекратяване на трудовото правоотношение.

Чл.35. Частта от начисленото, но неизплатено трудово възнаграждение, която не е гарантирана от фонда, остава дължима за работника или служителя и може да се предяви по съдебен ред.

Чл.36. Едновременно с изплащането на гарантираните вземания по чл. 3, т.3, се внасят и дължимите осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, допълнителното задължително пенсионно осигуряване и здравното осигуряване.

(2) Осигурителните вноски се изчисляват върху размера на гарантираните вземания по чл. 33 за трудово възнаграждение.

(3) Осигурителните вноски се разпределят между фонда и работника или служителя в съотношението по чл. 6, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване.

Чл.37.Гарантираните вземания по чл.3, т.3 от този закон се отпускат въз основа на заявление-декларация по образец, подадена от работника или служителя до териториалното поделение на Националния осигурителен институт по седалището на работодателя в 10-дневен срок от датата на прекратяване на трудовото правоотношение.Към заявлението работника и служителя представя копие от заповедта за прекратяване на трудовото правоотношение.

Чл.38 Гарантираното вземане се изплаща на правоимащия работник или служител въз основа на издадено разпореждане от директора на фонда.

(2) Разпореждането по ал. 1 се изпраща в тридневен срок на териториалното поделение на Националния осигурителен институт и

на правоимащия работник или служител.

(3) Когато не са налице условията по чл.33 от този закон, директорът на фонда отказва изплащането на гарантираното вземане с разпореждане, което се изпраща в тридневен срок на работника или служителя.

(4) Разпореждането по ал. 1 или 3 се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от получаването му пред административния съд по седалището на териториалното поделение на Националния осигурителен институт. Жалбата се подава от работника или служителя чрез директора на фонда, който в седемдневен срок е длъжен да я изпрати заедно с преписката в съда.

(5) Решенията на административния съд подлежат на касационно обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) Жалбата против разпореждането по ал. 1 или 3 се разглежда от съответния административен съд в двумесечен срок от нейното постъпване и от Върховния административен съд - в едномесечен срок от постъпването й.

(7) Производството по дела за възстановяването на изплатени гарантирани вземания на работници или служители от фонда е безплатно.

Чл.39.Териториалните поделения на Националния осигурителен институт изплащат гарантираните вземания на правоимащите лица в 7-дневен срок от получаване на разпореждането на директора на фонда и превеждане на сумите от фонда по декларираните от тях лични разплащателни или спестовни безсрочни банкови сметки.

(2) Едновременно с изплащането на гарантираното вземане съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт превежда дължимите осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване, допълнително задължително пенсионно осигуряване, здравно осигуряване, данъка върху доходите и запорите.

Чл.40 (1) В резултат на изплащането на гарантирани вземания на работниците и служителите със средства на фонда в негова полза възниква право на иск срещу работодателя по Търговския закон за възстановяване на изплатените средства или обявяване в несъстоятелност.

(2) В производството по несъстоятелност, във връзка с изплатените гарантирани вземания на работници и служители, фондът се представлява от Националната агенция за приходите.

Чл.41. Редът и начинът за отпускането и изплащането на гарантираните вземания по Глава шеста от този закон, се уреждат с наредба на Министерския съвет.

Чл.42. Работници и служители ползвали права по Глава шеста от този закон нямат право да предявяват искане за ползване на права и по чл.4, от същия, ако спрямо работодателя възникнат обстоятелствата по чл.6.

Чл.43 Работници и служители ползвали права по Глава шеста от този закон, които подпишат нов трудов договор със същия работодател, нямат право да ползват права по чл.4, ал.3 преди изтичане на 24 календарни месеца от датата на предишната заповед за прекратяване на трудовите правоотношения със същия работодател.

Чл.44 Частта от начисленото, но неизплатено трудово възнаграждение, която не е гарантирана от фонда, остава дължима за работника или служителя и може да се предяви по съдебен ред.".

§ 8. В "Преходни и заключителни разпоредби" се създава нов § 6 със следното съдържание:

"§.6 Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите не гарантира вземания на работниците и служителите по Глава шеста възникнали преди 01.01.2013 г.".

София, 9.01.2013г. Народни представители:

М О Т И В И

към Закона за изменение и допълнение на Закона за Гарантираните вземания на работници и служители при несъстоятелност на работодателя

Проблемът с неизплатените трудови възнаграждения на работниците и служителите от страна на работодателя в България стои нерешен повече от 20 години. Той възниква още в първите години на прехода към пазарна икономика и нараства с увеличаване на делът на частния сектор у нас. Особено силно проличава и се задълбочава във време на икономическа криза. Опитите до сега да бъде решен посредством усилване на мерките за контрол и разширяване функциите на Инспекцията по труда се оказват слабо ефективни, поради редица обективни и субективни причини.

Известните до момента предложения за законови промени, които целят да засилят отговорността на работодателя са свързани не само с отрицателно отношение на предприемачите, но и с различни обективни трудности, водещи до обезсмисляне на самите идеи и приложението им в практиката. Така например, криминализирането на неплащането на работни заплати не само ще блокира съдебната система, защото исковете са индивидуални за всеки работник, но ще доведе и до множество трудности при доказването на реалността на самите работнически вземания. Не по добър реален пробив може да се постигне и с другата идея, работниците и служителите заради неиздължени в срок от работодателя вземания да могат да предизвикат процедура по Търговския закон за обявяване на работодателя в несъстоятелност. Исковете и претенциите и тук могат да се окажат многобройни и да доведат до сложни казуси или при естествено слабите правни познания на едната страна - потърпевшите работници, да предизвикат отчаяние или страх от евентуални регресни искове за нанесени щети. В резултат от икономическото погиване на съответния работодател няма да спечелят и двете страни.

В годините до сега решение за защита на вземанията на работниците и служителите бе намерено само за един частен случай, когато работодателят е обявен в несъстоятелност. Това стана на основата на Конвенция 173 на МОТ с приемането на Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя./ЗГВРСНР/ Законът, освен опит в областта на справедливото отношение по въпроса за начислените, но неизплатени вземания на работниците и служителите, създаде и един работодателски солидарен фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите"/"ГВРС"/, който набра средства и дори в последните години изпадна в покой, заради ограничената област на

приложение. От три години гласуваната вноска във фонда определена с Бюджета на социалното осигуряване е 0%. Това навярно е облекчение за работодателите, но ги стимулира и в друго направление, да отлагат несъстоятелността си посредством неплащане на трудови възнаграждения на работници и служители.

Направените предложения за изменение и допълнение на ЗГВРСНР имат идеята да разширят приложното поле на закона, залагайки принципа на взаимната отговорност от страна на работници и работодатели и принципа на солидарността при изграждането на фонда "ГВРС" от страна на работодателите. Отговорността на работниците и служителите се състои в тяхното право за преценка дали да напуснат работодателя при условията посочени в Кодекса на труда /КТ/ чл.327, ал.1 т.2 -при неплащане от страна на работодателя като изрично условие да ползват права по новосъздадената Глава шеста на закона и получат неизплатените в последните три календарни месеца вземания. В това отношения са създадени допълнителни гаранции, че фонда няма да бъде източен. Срокът през който работодателя е осъществявал дейност, за да има отношение към приложното поле на закона се увеличава от шест на девет месеца. Освен това срока, през който работникът е бил в трудови правоотношения с работодателя трябва да му гарантира възможност за получаване на парични обезщетения при безработица по Кодекса за социално осигуряване /КСО/, като гаранция за неговия риск, ако той не намери веднага подходяща работа. Решението кога работника или служителя да се раздели с работодателя, който не заплаща дължимите му и начислени възнаграждения зависи от него, но за да ползва права по предвидените в Глава шеста изменения, той не може да е по-малко от три месеца. Гарантирани вземания са също в рамките на тези вземания от последните три календарни месеца преди датата на заповедта за прекратяване на трудовото правоотношение на основание члена в КТ, свързан с едностранното неизплащане на работни възнаграждения. Прекратилите своето правоотношение с работодателя работници и служители на друго основание не попадат в приложното поле на измененията направени в Глава шеста.

Работник и служител прекратил трудовото си правоотношение с работодателя и ползвал правата по новосъздадената Глава шеста не може да ползва отново права по този закон ако отново сключи договор със същия работодател и от датата на прекратяването на предния трудов договор, по който са ползвани правата не са изминали 24 календарни месеца. Ползвалите веднъж права по Глава шеста от закона не могат да ползват същите отново, ако междувременно работодателя бъде обявен в несъстоятелност.

В резултат на изплащането на гарантирани вземания на работниците и служителите със средства на фонда в негова полза възниква право на иск срещу работодателя по Търговския закон за възстановяване на изплатените средства или обявяването му в несъстоятелност В производството по несъстоятелност, във връзка с изплатените гарантирани вземания на работници и служители, фондът

се представлява от Националната агенция за приходите. Частта от начисленото, но неизплатено трудово възнаграждение, която не е гарантирана от фонда, остава дължима за работника или служителя и може да се предяви по съдебен ред..

Предлаганият модел е една балансирана възможност, използвайки солидарния подход в обществените отношения да се направят конкретни крачки в решаването на един стар и болезнен проблем. В решаването му на държавата са отредени специфичните за нея регулативни функции Моделът дава и възможност за усъвършенстване на база на бъдещата натрупана практика и евентуални изменения в обществените отношения.

София, 9.01.2013г. Народни представители: